

Nâng cao năng lực làm việc nhóm cho sinh viên

Nguyễn Thái Du*, Nguyễn Thị Lan Quyên*

*Trường Đại học An Giang, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh

Received: 27/11/2024; Accepted: 02/12/2024; Published: 11/12/2024

Abstract: Teamwork is one of the important soft skills that students need to practise. Teamwork not only brings high efficiency in work but also saves time and effort. Teamwork is also a method to help students approach situations, solve problems, and develop life skills. In this article, we present about teamwork ability, including its benefits, importance and some measures to help improve teamwork ability for students.

Keywords: Teamwork ability, teaching, learning, education.

1. Đặt vấn đề

Làm việc nhóm là kỹ năng sử dụng khi làm việc với người khác, chẳng hạn như giao tiếp, cộng tác và đàm phán. Kỹ năng này hữu ích trong cuộc sống cá nhân hay nghề nghiệp. Thêm vào đó, các nhà tuyển dụng đặc biệt muốn tìm kiếm ứng viên có năng lực làm việc nhóm (NLLVN) mạnh mẽ vì nhiều lý do: họ thể hiện khả năng lãnh đạo, cộng tác và giao tiếp tốt. Theo khảo sát từ Hiệp hội các trường cao đẳng và nhà tuyển dụng quốc gia (National Association of Colleges and Employers, 2024), NLLVN là một trong những tiêu chí hàng đầu mà các nhà tuyển dụng tìm kiếm trên sơ yếu lý lịch. Ngoài ra, khả năng làm việc với người khác cũng là một trong số khả năng hàng đầu được xác định trong báo cáo Future of Jobs Report 2023 của Diễn đàn Kinh tế Thế giới (World Economic Forum).

Mỗi người chúng ta chắc chắn sẽ phải làm việc theo nhóm tại một thời điểm nào đó trong cuộc đời. Tại trường học thì cùng bạn bè hoàn thành báo cáo và bài tập. Tại nơi làm việc thì có thể hợp tác để hoàn thành dự án chung và các mục tiêu cụ thể. Hợp tác là một phần cơ bản của trải nghiệm con người và là động lực thúc đẩy khả năng hoàn thành thành công các mục tiêu. Việc rèn luyện và nâng cao NLLVN cũng giúp xây dựng mối quan hệ sâu sắc hơn với người khác và khám phá những cơ hội mới. Bất kể với vai trò gì, việc làm việc tốt với những người khác rất quan trọng để thành công. Cải thiện NLLVN có thể giúp chúng ta trở nên nổi bật đồng thời giúp tiến gần hơn đến các mục tiêu của bản thân. Chính vì vậy phát triển năng lực này đã trở thành một xu thế của giáo dục trên thế giới cũng như ở Việt Nam. Giáo dục và rèn luyện kỹ năng sống cho sinh viên (SV) nói chung, trong đó NLLVN là rất cần thiết và đang được

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Năng lực làm việc nhóm

Làm việc nhóm là cách thức làm việc có nhiều người cùng thực hiện chung một nhiệm vụ, trong đó các thành viên cùng phối hợp chặt chẽ với nhau để giải quyết vấn đề công việc cụ thể nhằm hướng đến một mục tiêu chung, kết quả của nhóm là sản phẩm của trí tuệ tập thể (Đỗ Mạnh Cường và Đỗ Thị Mỹ Trang, 2016). Làm việc nhóm sẽ góp phần xây dựng tinh thần đồng đội, tăng khả năng hòa nhập, khuyến khích các thành viên tự do phát biểu quan điểm của mình về chủ đề thảo luận, từ đó phát triển tư duy độc lập và trao đổi lẫn nhau trong nhóm. Qua đó SV có thêm tinh thần học hỏi, tạo cơ hội cho mọi thành viên rèn luyện các kỹ năng mềm.

Sự nhận thức về tầm quan trọng của làm việc nhóm nên có khi mới bước chân vào môi trường học đại học. Làm việc nhóm giúp SV hình thành và áp dụng các kỹ năng sống vào thực tế như: kỹ năng lắng nghe, thuyết trình, giải quyết vấn đề, quản lý cảm xúc, quản lý thời gian. Việc nhận thức tích cực sẽ chi phối tốt đến hành động. Một số tiêu chuẩn để đánh giá hiệu quả của làm việc nhóm: tự cam kết làm việc hiệu quả; thỏa thuận thông qua nhất trí trong công việc; giải quyết xung đột và sáng tạo làm việc nhóm; giao tiếp và chia sẻ quyền lợi, trách nhiệm trong nhóm làm việc.

Làm việc nhóm nếu được SV thực hiện tốt sẽ phát huy tính tích cực, trách nhiệm, giúp SV linh hoạt tốt kiến thức và hình thành kỹ năng, phát triển năng lực cộng tác làm việc, chia sẻ và tư duy phản biện. Đồng thời giúp SV rèn luyện khả năng thuyết trình trước đám đông, tạo ra một sản phẩm học tập giàu tính sáng tạo dựa trên những ý kiến tối ưu trong nhóm (Dip Thị Thanh và Đoàn Thanh Hà, 2009). Vấn đề đặt ra là làm thế nào để NLLVN có được sự phối hợp và hợp tác giữa các thành viên, thực sự phát huy

được hiệu quả, giúp SV nhanh chóng lĩnh hội, chiếm lĩnh tri thức, có được kết quả học tập tốt nhất.

2.2. Thực trạng và giải pháp nâng cao năng lực làm việc nhóm của SV

2.2.1. Thực trạng

Bản chất của làm việc nhóm là sự hợp tác của nhiều người khi thực hiện công việc vì mục đích chung. Vì vậy làm việc nhóm có đặc điểm: Các thành viên có cùng mục đích chung, cùng có lợi ích và bổ sung cho nhau; Các thành viên cùng chung sức, khích lệ tinh thần lẫn nhau và có trách nhiệm cá nhân cao; Công việc được phân công phù hợp với năng lực của từng người; Bình đẳng, tin tưởng lẫn nhau, chia sẻ nguồn lực và thông tin (Lau, Kwong, Chong và Wong, 2014). Kỹ năng làm việc nhóm của SV cũng đa dạng, phong phú tùy thuộc vào từng môn học, phương pháp giảng dạy của giảng viên (GV) nhưng nhìn chung còn bộc lộ một vài hạn chế:

- Hiệu quả của hoạt động nhóm còn chưa cao, phần lớn hoạt động nhóm còn mang tính hình thức, chỉ chú trọng tạo ra sản phẩm để nộp cho GV mà ít chú trọng đến quá trình hợp tác nhóm để tạo ra sản phẩm. Còn không ít SV vẫn thiếu ý thức về sự cần thiết của việc làm việc nhóm, nên không có thái độ và hành động tích cực khi làm và chỉ tập trung hướng đến mục tiêu cá nhân hơn là mục tiêu chung của nhóm.

- Hợp tác, tinh thần trách nhiệm là nhân tố quan trọng khi học tập và làm việc theo nhóm. Tuy nhiên, các thành viên chưa thật sự hợp tác, chưa đoàn kết và chưa có tinh thần trách nhiệm khi làm việc. Nhóm không có sự phân công nhiệm vụ rõ ràng nên dẫn đến các thành viên không biết việc để làm.

- Mâu thuẫn trong quá trình làm việc nhóm vì có thể ban đầu nhóm không đặt ra nguyên tắc khi làm việc, điều này làm ảnh hưởng đến hiệu quả làm việc nhóm (Đỗ Mạnh Cường và Đỗ Thị Mỹ Trang, 2016). Một số nhóm trưởng còn thiếu kỹ năng trong điều hành và quản lý hoạt động của nhóm, nên không phát huy được năng lực của các thành viên. Ngoài ra, sự bất đồng ý kiến, không thống nhất ý kiến chung và cái tôi quá lớn cũng là những nguyên nhân dẫn đến làm việc nhóm kém hiệu quả.

- Thái độ làm việc nhóm của SV là một trong những yếu tố ảnh hưởng trực tiếp đến hiệu quả làm việc nhóm. Các thành viên làm việc không đúng giờ, thụ động, thiếu tự giác khi làm việc nhóm, đùn đẩy công việc,... là những nguyên nhân khiến làm việc nhóm kém hiệu quả. Thực tế cho thấy, để làm việc nhóm hiệu quả đòi hỏi mỗi cá nhân phải làm tròn vai

trò của mình, tôn trọng giờ giấc làm việc chung, tích cực, chủ động, đoàn kết và có trách nhiệm để hoàn thành nhiệm vụ được giao.

2.2.2. Một số giải pháp nâng cao năng lực làm việc nhóm cho sinh viên

a. Đối với SV

Đầu tiên phải kể đến nhận thức của SV về làm việc theo nhóm. Thực tế cho thấy phương pháp này có một số ưu điểm: tích cực hóa SV, tăng tính tự chủ chủ động, rèn luyện tính tự chủ trong công việc và biết cách phối hợp với thành viên khác, đồng thời giúp SV rèn luyện kỹ năng thuyết trình trước đám đông thông qua thuyết trình bài thảo luận của nhóm (Trần Thị Kim Trang, 2013).

SV cần được trau dồi NLLVN thông qua các buổi báo cáo của từng môn học, các buổi tập huấn. Nhóm chỉ làm việc hiệu quả khi những thành viên có kỹ năng phù hợp, tinh thần làm việc tích cực và sáng tạo. Khi làm việc theo nhóm thì mỗi thành viên cần có suy nghĩ tích cực, không bao giờ có ý nghĩ dựa dẫm, ỷ lại vào người khác. Chỉ khi các thành viên đều cảm nhận được nhưng lợi ích nhóm mang lại, trách nhiệm đối với công việc của nhóm thì hoạt động của nhóm mới đạt kết quả cao. SV cần phải thay đổi lại cách tư duy, cách suy nghĩ trong học tập. Để làm được điều đó thì cần có sự nhìn nhận, đóng góp ý kiến thẳng thắn của nhóm trưởng, các thành viên tích cực ở trong nhóm. Mọi thành viên trong nhóm cần phải có sự tôn trọng khi trình bày quan điểm. Giữa các thành viên với nhau nên có sự động viên, sự khen ngợi khi ai đó làm được gì hay, kể cả khi đóng góp ít thì cũng tìm cách khen ngợi khích lệ nhau. Trong làm việc nhóm, SV cũng cần lưu ý một số nguyên tắc sau:

- *Nguyên tắc phân công và tổ chức công việc trong nhóm:* Cần đảm bảo nguyên tắc dân chủ trong quản lý và làm việc nhóm; có phân công nhiệm vụ và xác định rõ trách nhiệm, quyền hạn của các thành viên trong nhóm; phát huy tốt vai trò của trưởng nhóm; đảm bảo công bằng, bình đẳng về quyền lợi giữa các thành viên trong nhóm.

- *Nguyên tắc giao tiếp ứng xử trong nhóm:* Tôn trọng lẫn nhau; biết lắng nghe; tạo sự đồng thuận; chia sẻ trách nhiệm và hợp tác với tinh thần đồng đội. Để có thể làm việc nhóm hiệu quả, cần vận dụng, phối hợp nhiều kỹ năng sống khác như: kỹ năng tự nhận thức bản thân, giao tiếp, lắng nghe tích cực, thể hiện sự cảm thông, ra quyết định, giải quyết mâu thuẫn, kiên định, kiểm chế cảm xúc, thuyết trình, quản lý thời gian, tư duy phê phán.

b. Đối với GV

Nhằm giúp kỹ năng làm việc nhóm của SV đạt hiệu quả cao thì các GV cần quan tâm hơn nữa và nên hướng dẫn cụ thể cho SV kỹ năng cần thiết này trong từng môn học, để họ có được những kỹ năng tốt nhất trong quá trình làm việc nhóm. GV có thể đưa ra bài tập nhóm, đề tài một cách phong phú và đa dạng. Đối với những nội dung thảo luận hay thì GV nên ghi nhận, động viên và đánh giá cao cho cá nhân hay nhóm đưa ra được các giải pháp hay.

Làm việc theo nhóm có thể sẽ tạo ra nhiều sản phẩm trí tuệ rất phong phú và chất lượng. Để làm việc nhóm hiệu quả, GV nên hướng dẫn SV thực hiện: cách thành lập nhóm; xác định mục tiêu của nhóm; lập kế hoạch làm việc; thực hiện công việc; tổng hợp - đánh giá - hoàn tất công việc.

Dựa vào mục đích của môn học thì GV nên quyết định phân nhóm học tập cho phù hợp, tránh trường hợp nhóm quá đông thành viên. Các yếu tố quan trọng khác cần xem xét nữa là quy mô lớp học vì các lớp đông SV rất khó trong việc thực hiện và thường ít có hiệu quả; bên cạnh đó GV cần có đủ thời gian để đánh giá nhóm phù hợp và cho ý kiến phản hồi kịp thời đối với các nhóm.

Trong mỗi nhóm sẽ có một số SV vượt trội, số còn lại thường ít tham gia hoặc ít thảo luận thì GV cần có sự ràng buộc trong qui định để các thành viên phải tham gia. GV nên thử thách để SV tập dần khả năng làm việc nhóm nhằm giúp ích trong hiện tại lẫn sau này khi làm việc trong môi trường doanh nghiệp.

Ở giai đoạn đánh giá, chấm điểm đề tài của cả nhóm thì GV cần đánh giá kết quả rõ ràng và công khai. GV có thể yêu cầu nhóm trưởng hoặc cả nhóm đánh giá mức độ đóng góp của mỗi thành viên, hỏi trực tiếp từng SV trong nhóm để thẩm định lại sự hiểu biết về đề tài, nhận xét kết quả làm việc của nhóm chi tiết và chính xác.

c. Đối với nhà trường

Tổ chức các chương trình tập huấn, hội thảo rèn luyện kỹ năng làm việc theo nhóm cho SV. Nhà trường có thể tổ chức hội thảo việc làm để doanh nghiệp và SV tiếp xúc với nhau nhiều hơn. Điều đó giúp SV có cái nhìn thực tế và làm được nhiều đề tài hấp dẫn. Đề tài về các doanh nghiệp thường thì bao giờ cũng hấp dẫn, kích thích trí tò mò muốn tìm hiểu của SV hơn.

Tổ chức các buổi ngoại khóa bồi dưỡng SV nâng cao NLLVN, tạo diễn đàn khuyến khích SV mạnh dạn trao đổi, học hỏi lẫn nhau. Có thể phối hợp với các trung tâm kỹ năng mềm huấn luyện cho SV để

giúp họ hoàn thiện kỹ năng làm việc nhóm hoặc tổ chức các hội thi để SV có nhiều cơ hội rèn luyện kỹ năng này, nhất là được được sự đánh giá, nhận xét của ban giám khảo chuyên môn.

Chủ trọng công tác nâng cấp và bổ sung trang thiết bị phục vụ dạy học, tạo môi trường để GV và SV có điều kiện thuận lợi phát huy hết hiệu quả của kỹ năng làm việc theo nhóm, để việc thuyết trình của nhóm đạt hiệu quả cao hơn, đảm bảo địa điểm và thời gian học ổn định cho SV.

Tăng cường đội ngũ GV chuyên môn đủ về số lượng và mạnh về chất lượng ngày càng đáp ứng nhiều hơn nhu cầu học tập của SV. GV cần thường xuyên tự trau dồi kiến thức chuyên môn, cung cấp những kiến thức hữu ích, đồng thời hướng dẫn SV phương pháp tự nghiên cứu, tự học cho hiệu quả đạt cao nhất.

3. Kết luận

Làm việc nhóm là trái tim và linh hồn của bất kỳ nơi nào, là điều cần thiết cho thành công trong công việc, bất kể ngành nghề hay chức danh công việc của mỗi người là gì. Làm việc nhóm thúc đẩy hiệu quả, gắn kết và đoàn kết chỉ khi chúng ta làm đúng cách nhưng không phải lúc nào cũng dễ dàng. Đại học là thời điểm hoàn hảo để bắt đầu rèn luyện NLLVN của SV. Việc nâng cao năng lực này đòi hỏi sự nỗ lực từ SV, sự hỗ trợ từ GV và Nhà trường. Tuy nhiên, cách tốt nhất để cải thiện bất kỳ kỹ năng nào là thực hành nó, do đó yếu tố quyết định vẫn là quá trình tự rèn luyện và học tập của SV.

Tài liệu tham khảo

[1] Bravo, R., Catalán, S., & Pina, J. M (2019). *Analyzing teamwork in higher education: An empirical study on the antecedents and consequences of team cohesiveness*". Studies in Higher Education, 44(7), 1153-1165

[2] Lau, P., Kwong, T., Chong, K., and Wong, E. (2014). *Developing students' teamwork skills in a cooperative learning project*. International Journal for Lesson and Learning Studies 3(1), 80-99.

[3] Đỗ Mạnh Cường, Đỗ Thị Mỹ Trang (2016). *Kỹ năng học đại học*. NXB Đại học Quốc gia TP.HCM.

[4] Dịp Thị Thanh và Đoàn Thanh Hà (2009). *Các phương pháp học tập của SV ở Đại học*. Phát triển và hội nhập, số (1), 43-45

[5] Trần Thị Kim Trang (2013). *Thực trạng và giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả phương pháp học tập theo nhóm của SV khoa Khoa học xã hội và nhân văn Trường Đại học Đồng Tháp*. Trường Đại học Đồng Tháp.